

Commissiedebat Verdienvermogen van Nederland – 9 april 2026

Als Nederland zijn strategische positie en toekomstige verdienvermogen wil veiligstellen, is het noodzakelijk om nu de energietransitie te versnellen en duurzame innovaties te stimuleren. Toegang tot betrouwbare en goedkope energie is een randvoorwaarde voor onze economie. De energiecrisis als gevolg van de oorlog in het Midden-Oosten toont opnieuw de noodzaak om zo snel mogelijk over te gaan op oranje-groene energie van eigen bodem. De energietransitie vergroot niet alleen onze energieonafhankelijkheid en maakt economische activiteit mogelijk, maar kan zelfs de groeimotor van het Nederlandse verdienvermogen worden. Economen als Peter Wennink en Mario Draghi benoemen het potentieel van Nederland en Europa om juist op het gebied van schone technologieën een wereldwijde koploper te worden. De Nederlandse Vereniging Duurzame Energie (NVDE) doet hieronder een aantal voorstellen om de randvoorwaarden op orde te krijgen en innovatie te stimuleren, zodat het verdienvermogen van de toekomst veilig wordt gesteld.

Energie als economische randvoorwaarde

De concurrentiekracht van Nederland staat of valt met onze toegang tot betaalbare, voorspelbare en schone energie. Zonder die zekerheid zullen bedrijven hun investeringen uitstellen en zal innovatie achterblijven. Onze economische weerbaarheid begint bij het verminderen van onze afhankelijkheid van dure en instabiele fossiele import. Een verduurzaamd energiesysteem is namelijk vrijwel immuun voor prijsschokken in olie, gas en kolen, zo laat een [recente studie van TNO](#) zien, uitgevoerd in opdracht van de NVDE. De recente prijsstijgingen naar aanleiding van de oorlog in het Midden-Oosten benadrukken wederom de noodzaak van de transitie. In het [Spoedplan voor minder aardgas](#) doet de NVDE 19 voorstellen om onze afhankelijkheid te verminderen.

- **Versnel de uitvoering.** De energietransitie kan binnen bestaande wet- en regelgeving tot wel 75% sneller worden gerealiseerd, blijkt uit nieuw [onderzoek van Arcadis](#) in opdracht van de NVDE. 2 jaar praten en 2 jaar bouwen is haalbaar. Maak daarnaast voldoende budget vrij voor de uitvoering en geef een vrijstelling van stikstofregels voor energieprojecten die tijdens hun looptijd stikstof reduceren.
- **Kies voor slimmer en efficiënter netgebruik.** De uitbreiding van het elektriciteitsnetwerk gaat nog te langzaam, daarom moeten we het bestaande elektriciteitsnet slimmer gebruiken om schaarse netcapaciteit vrij te spelen. Flexibele nettarieven, netvriendelijk gedrag, slimme infrastructuur en betere benutting van het net verlagen de kosten voor bedrijven en huishoudens.
- **Verlaag de energiebelasting op elektriciteit.** Voor kleinverbruikers wordt elektriciteit per energie-eenheid en CO₂-uitstoot zwaarder belast dan aardgas. Voor de energietransitie is het van belang dat we elektrificatie versnellen en overstappen van aardgas naar elektriciteit. Breng belastingtarieven in lijn met de klimaat- en energiedoelen door tarieven te bepalen op basis van energie-inhoud of CO₂-inhoud, en verlaag de tarieven vooral voor het mkb.

Laat Nederland koploper worden in schone technologieën

De energietransitie is dé groeimotor van ons nieuwe verdienvermogen en heeft in 2023 al voor zo'n 30% van de Europese economische groei gezorgd. Energie-innovaties kunnen ons verdienvermogen nog sterker maken, net als maatschappelijke kosten drukken en economische onafhankelijkheid te vergroten. Op dit moment dreigt Nederland innovatiekracht te verliezen, doordat innovatieve bedrijven slecht kunnen doorgroeien en te weinig kapitaal richting de innovaties van de toekomst vloeit.

- **Zorg voor voldoende passende steun voor groene startups en scale-ups.** Op dit moment zijn er relatief veel subsidies en financieringsmogelijkheden voor startups in de pilotfase, maar bij opschaling ligt een financieringsgat. Zo blijven veelbelovende groene innovaties steken voordat zij maatschappelijke impact kunnen realiseren. Er moet meer financiële steun komen in alle fases van ontwikkeling, niet alleen de startup- of onderzoeksfase.
- **Creëer meer financieringsmogelijkheden voor innovatieve bedrijven.** Mario Draghi pleitte in zijn rapport vorig jaar al voor het aanjagen van honderden miljarden aan private investeringen om weerbaarder en concurrerder te worden. Voor groene bedrijven die lastig financiering kunnen vinden, kunnen garantieregelingen of publiek-private fondsen een verschil maken. Werk hiervoor samen met InvestNL, publieke instanties zoals de BNG of een Nationale Investeringsinstelling.
- **Stimuleer onderzoek en ontwikkeling in groene technologieën, bijvoorbeeld via fiscale prikkels.** Elke euro geïnvesteerd in het onderzoek en de ontwikkeling van groene ideeën is een investering in ons toekomstig verdienvermogen, onze weerbaarheid en autonomie. Elke euro verdient zich ruimschoots terug. Omdat er in Nederland tegenwoordig veel minder nieuwe ideeën van de grond komen, mogen nieuwe en oude bedrijven wel een duwtje in de rug krijgen, bijvoorbeeld via belastingvoordelen voor onderzoek en ontwikkeling.
- **Kies strategisch voor de bedrijven van de toekomst.** Bij productiviteitsgroei hoort ook dat bepaalde bedrijven omvallen en plaats maken voor nieuwe. Actiever industriebeleid stimuleert innovatie en biedt bedrijven zekerheid. Wat ons betreft kunnen de ambities rondom Maatwerk flink omhoog, bijvoorbeeld met een bindend keuzemoment. Koppel subsidies en financiële steun aan bedrijven die werk maken van verduurzaming.
- **Neem de energietransitie als apart werkspoor op in de opdracht van de Ministeriële Taskforce Toekomstige Welvaart & Verdienvermogen.** In de opdrachtbrief aan de Taskforce wordt benadrukt dat "een innovatief klimaatbeleid en duurzame economische groei twee kanten van dezelfde medaille zijn". Ook wordt energie- en klimaattechnologie benoemd als een strategisch domein binnen het industriebeleid dat verdere uitwerking vraagt. Betrouwbare en betaalbare energie van eigen bodem en het Nederlandse verdienvermogen gaan hand in hand.

De Nederlandse Vereniging Duurzame Energie (NVDE) maakt zich sterk voor een energievoorziening die volledig is gebaseerd op hernieuwbare energie door het bundelen van krachten uit de gehele sector. De aangesloten bedrijven zijn actief in hernieuwbare elektriciteit, warmte en gassen en in duurzame mobiliteit, de gebouwde omgeving en de industrie. De activiteiten voor duurzame energie bij 1.600 aangesloten bedrijven vertegenwoordigen nu al een omzet van ruim € 43 miljard en bijna 200.000 werknemers in Nederland.